

POSTANOWIENIE

22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 22 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa K.A.

przeciwko K.M.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej K.A.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 19 czerwca 2024 r., V ACa 565/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje radcy prawnemu A.O. od Skarbu Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

[dr]

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest

sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do powyższych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powód powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które sformułował w formie pytania: - „czy dochodzenie przez jednego ze współwłaścicieli nieruchomości roszczenia o zapłatę odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu mieszkalnego jest czynnością zmierzającą do zachowania wspólnego prawa w świetle art. 209 k.c.?”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga określenia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Sformułowane przez skarżącą zagadnienie zostało już omówione w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 15 listopada 2018 r., III CZP 501/18 (OSNC 2019, nr 6, poz. 67) dochodzenie przez jednego ze współwłaścicieli nieruchomości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z tej nieruchomości nie jest czynnością zmierzającą do zachowania wspólnego prawa w rozumieniu art. 209 k.c.

W niniejszej sprawie ustalono, że powód pozostawał współwłaścicielem nieruchomości w udziale $\frac{1}{2}$, a więc był uprawniony do dochodzenia odszkodowania jedynie w wysokości odpowiadającej wartości swojego udziału. W związku z tym sądy *meriti* prawidłowo uznały, że skarżący nie był umocowany do podejmowania czynności w imieniu drugiego współwłaściciela nieruchomości.

Skarżący wniósł również o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), będącą konsekwencją naruszenia przepisów art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 725, dalej - u.o.l.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z 5 października 2007 r., III CSK 216/07 i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11). Szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga przy tym samodzielnego, czyli odrębnego od podstaw kasacyjnych wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęte skargą orzeczenie jest wadliwe i dlatego skarga powinna być przyjęta do rozpoznania. Nie może ono sprowadzać się do powtórzenia, choćby w zmodyfikowanej formie, uzasadnienia podstaw kasacyjnych, jak również być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności.

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy skarżącego o

oczywistej zasadności skargi. Osoby zajmujące lokal bez tytułu prawnego są obowiązane do dnia opróżnienia lokalu co miesiąc uiszczać odszkodowanie (art. 18 ust. 1 u.o.l.). Odszkodowanie, o którym mowa wyżej, odpowiada wysokości czynszu, jaki właściciel mógłby otrzymać z tytułu najmu lokalu. Jeżeli odszkodowanie nie pokrywa poniesionych strat, właściciel może żądać od takiej osoby, odszkodowania uzupełniającego (art. 18 ust. 2 u.o.l.). Ustawodawca, odwołując się do pojęcia straty jako rodzaju szkody (*damnum emergens*), nawiązuje do art. 361 § 1 k.c., który tego typu szkodę identyfikuje ze zmniejszeniem się majątku poszkodowanego, w odróżnieniu od szkody pod postacią utraconych korzyści, która zmierza do wyrównania uszczerbku w majątku poszkodowanego wskutek nie uzyskania określonych dochodów, a zatem chodzi o sytuację, gdy z powodu zdarzenia wyrządzającego szkodę majątek poszkodowanego nie powiększył się (por. uchwała Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2021 r., III CZP 85/20).

Argumentacja skarżącego nie uwzględnia dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych lub stanowi wprost polemikę z nimi, chociaż ustawodawca wyłączył możliwość oparcia skargi na zarzutach dotyczących błędów w ustaleniach faktycznych lub ocenie dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.) i przyjął, że Sąd Najwyższy dokonanyymi ustaleniami byłby związany przy rozpoznawaniu sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Ocena materialnoprawna sprawy przez Sąd drugiej instancji niewątpliwie nie poddaje się kwalifikacji, która by oznaczała spełnienie przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Sady dokonał oceny skuteczności wypowiedzeń stawek czynszu, wypowiedzeń umowy najmu, uwzględnił w rozliczeniach wpłaty dokonane przez pozwaną na poczet jej zobowiązań w stosunku do właścicieli lokalu i ocenił skutki dokonanego przez powoda potrącenia wierzytelności. Z ustaleń tych wynikało, że należne odszkodowanie za bezumowne korzystanie z lokalu za okres od października 2006 r. do grudnia 2019 r. wynosiło 54.367,42 zł. Zgodnie z posiadanym udziałem w prawie własności lokalu powód mógł zażądać od pozwanej połowy wysokości odszkodowania, a zatem kwoty 27.183,71 zł, zaś pozwana dokonała zapłaty na rzecz powoda w łącznej wysokości 37.184,59 zł.

W związku z tym, że kwota ta przewyższała kwotę należnego powodowi odszkodowania, to Sąd nie uwzględnił powództwa.

W kwestii wysokości należnego właścicielowi wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z rzeczy Sąd drugiej instancji wyjaśnił, że miarodajna jest wysokość rynkowego czynszu za najem lokalu o zbliżonych cechach. W orzecznictwie wskazano, że w takiej sytuacji powinny decydować stawki rynkowe za korzystanie z danego rodzaju rzeczy w określonych warunkach (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 7 kwietnia 2000 r., IV CKN 5/00, z 11 maja 2005 r., III CK 556/04, z 15 września 2005 r., II CK 61/05).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego powoda z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono stosownie do § 2, § 4 ust. 1, § 8 pkt 7, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 763).

[dr]

[SOP]